

117 Νομικής Αθήνας

Σκοπός

Τα Τμήματα της Νομικής έχουν σκοπό να εφοδιάσουν τους φοιτητές τους με τις απαραίτητες γνώσεις των διαφόρων κλάδων του Δικαίου, να τους εξοικειώσουν με τη νομική σκέψη και να τους καταστήσουν ικανούς να εφαρμόζουν και να ερμηνεύουν τις νομικές διατάξεις.

Διάρκεια & Περιεχόμενο Σπουδών

Η διάρκεια σπουδών είναι 8 εξάμηνα. Τα μαθήματα κάθε έτους διδάσκονται σε 2 εξάμηνα. Οι εξετάσεις διενεργούνται 3 φορές το χρόνο. Τα Τμήματα διαθέτουν βιβλιοθήκη σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

Επαγγελματικές Διέξοδοι

Οι πτυχιούχοι μπορούν να καλύψουν θέσεις εργασίας σε τομείς ανάλογους με τις σπουδές και την εξειδίκευση τους. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μπορούν να απασχοληθούν στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα ως: δικηγόροι, νομικοί σύμβουλοι, υποθηκοφύλακες, συμβολαιογράφοι, δικαστικοί λειτουργοί, υπάλληλοι (ειδικές κατηγορίες), διπλωμάτες (μετά από ειδικές εξετάσεις στην Διπλωματική Ακαδημία). Για την άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος απαιτείται ειδική άδεια, την οποία οι πτυχιούχοι μπορούν να αποκτήσουν αφού ασκηθούν επί 18 μήνες σε δικηγορικό γραφείο και περάσουν τις σχετικές εξετάσεις στον Άρειο Πάγο. Μετά από 4 χρόνια άσκησης επαγγέλματος μπορούν να παρίστανται στο Εφετείο και μετά από 8 χρόνια στον Άρειο Πάγο και το Συμβούλιο Επικρατείας. Οι δικηγόροι, που επιθυμούν να εισέλθουν στο δικαστικό κλάδο, έχουν τη δυνατότητα, ένα έτος μετά την άδεια άσκησης επαγγέλματος, να συμμετέχουν σε εξετάσεις και να εισέλθουν στον κλάδο των ειρηνοδικών. Για τον κλάδο των δικαστών απαιτείται τρία χρόνια άσκηση επαγγέλματος και συμμετοχή σε εξετάσεις για την κάλυψη κενών θέσεων.

Πρόγραμμα Σπουδών

Τα μαθήματα του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών του Τμήματος Νομικής είναι τα ακόλουθα:

α) Υποχρεωτικά μαθήματα (31):

1. Ιστορία του Δικαίου
2. Συνταγματικό Δίκαιο
3. Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου
4. Εισαγωγή στην Επιστήμη του Δικαίου
5. Οικογενειακό Δίκαιο
6. Γενικό Ποινικό Δίκαιο
7. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο
8. Γενικό Διοικητικό Δίκαιο
9. Εμπράγματο Δίκαιο
10. Γενικό Ενοχικό Δίκαιο
11. Ειδικό Ποινικό Δίκαιο
12. Εμπορικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος, Βιομηχανική Ιδιοκτησία)
13. Ευρωπαϊκό Δίκαιο
14. Ειδικό Ενοχικό Δίκαιο

15. Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα
16. Πολιτική Δικονομία I (Οργάνωση των Δικαστηρίων, Διαγνωστική Διαδικασία, Απόδειξη)
17. Ποινική Δικονομία
18. Κληρονομικό Δίκαιο
19. Διοικητική Δικονομία
20. Δίκαιο των Εμπορικών Εταιρειών
21. Αξιόγραφα
22. Ατομικό Εργατικό Δίκαιο
23. Εφαρμογές Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου
24. Πολιτική Δικονομία II (Ένδικα Μέσα, Αναγκαστική Εκτέλεση)
25. Φιλοσοφία του Δικαίου
26. Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο
27. Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο
28. Εφαρμογές Αστικού Δικαίου
29. Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου 30. Εφαρμογές Πολιτικής Δικονομίας
31. Εφαρμογές Ποινικού Δικαίου-Ποινικής Δικονομίας

β) Μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής (6):

Ενότητα Γενικής Θεωρίας Ιστορίας και Εκκλησιαστικού Δικαίου (1):

1. Γενική Πολιτειολογία
2. Μεθοδολογία του Δικαίου
3. Κοινωνιολογία του Δικαίου
4. Ιστορία Πολιτικών και Συνταγματικών Θεσμών (διατομ.)
5. Εκκλησιαστικό Δίκαιο

Ενότητα Ιδιωτικού Δικαίου (2):

6. Ναυτικό Δίκαιο
7. Πτωχευτικό Δίκαιο
8. Ασφαλιστικό Δίκαιο
9. Πνευματική Ιδιοκτησία
10. Δίκαιο Εκμεταλλεύσεως
11. Δίκαιο Εμπορικών Συμβάσεων
12. Δίκαιο Περιβάλλοντος (διατομ.)
13. Ασφαλιστικά Μέτρα-Εκούσια Δικαιοδοσία-Ειδικές Διαδικασίες

Ενότητα Δημοσίου Δικαίου (1):

14. Φορολογικό Δίκαιο
15. Κοινοβουλευτικό Δίκαιο
16. Ειδικό Διοικητικό Δίκαιο
17. Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας
18. Χωροταξικό και Πολεοδομικό Δίκαιο
19. Ελληνική Πολιτική και Συνταγματική Ιστορία

Ενότητα Ποινικών Επιστημών (1):

20. Εγκληματολογία
21. Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι
22. Ποινική Καταστολή-Σωφρονιστική
23. Δίκαιο Οικονομικής Εγκληματικότητας

Ενότητα Διεθνών Σπουδών (1):

24. Διεθνείς Οργανισμοί
25. Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών
26. Κοινοτικό Οικονομικό Δίκαιο
27. Διεθνής Προστασία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

γ) Μαθήματα ελεύθερης επιλογής (4):

Παραδόσεις:

1. Πολιτική Επιστήμη
2. Πολιτική Οικονομία
3. Γενική Κοινωνιολογία
4. Αρχαία Ελληνικά Δίκαια
5. Ιστορία Εξωτερικής Πολιτικής
6. Ιστορία Πολιτικών Ιδεών
7. Ρωμαϊκό Δίκαιο
8. Στοιχεία Κυπριακού Δικαίου
9. Ποινικό Δίκαιο Αηλίκων
10. Βυζαντινό Δίκαιο και Δίκαιο των Νεοτέρων Χρόνων
11. Συγκριτικό Δίκαιο
12. Δίκαιο Μέσων Ενημερώσεως-Επικοινωνίας (διατομ.)
13. Τραπεζικό Δίκαιο
14. Δίκαιο Αλλοδαπών
15. Δίκαιο Συνεταιρισμών
16. Ιατρικό Δίκαιο (διατομ.)
17. Αεροπορικό Δίκαιο (διατομ.)
18. Διεθνές Ποινικό Δίκαιο (διατομ.)
19. Δικαστική Ψυχολογία και Ψυχιατρική
20. Οργάνωση των Εκκλησιών και Διεθνείς Εκκλησιαστικοί Οργανισμοί
21. Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο
22. Διαιτησία - Διεθνές και Ευρωπαϊκό Αστικό Δικονομικό Δίκαιο
23. Σύγχρονες Μορφές Πιστωτικών Συναλλαγών και Τρόποι Ασφάλισης των Πιστώσεων
24. Αθλητικό Δίκαιο (διατομ.)
25. Νομική Πληροφορική/Προστασία Νομικών Πληροφοριών (διατομ.)

Σεμινάρια:

26. Σεμινάριο Αστικού Δικαίου
27. Σεμινάριο Εργατικού Δικαίου
28. Σεμινάριο Εμπορικού Δικαίου

29. Σεμινάριο Πολιτικής Δικονομίας
  30. Σεμινάριο Δημοσίου Δικαίου
  31. Ανώτερο Σεμινάριο Ποινικών Επιστημών
  32. Σεμινάριο Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας του Δικαίου
  33. Σεμινάριο Ευρωπαϊκού Δικαίου
  34. Σεμινάριο Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου
  35. Σεμινάριο Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου
  36. Σεμινάριο Δικαίου Περιβάλλοντος (διατομ.)
  37. Σεμινάριο Νομικής Πληροφορικής (διατομεακό)
- Πρόγραμμα JEAN MONNET:
38. Ειδικά θέματα Ευρωπαϊκού Δικ. (διατομ.)
  39. Κοινωνικό Δίκαιο Περιβάλλοντος (διατομ.)

Μια ενδεικτική κατανομή τους σε εξάμηνα είναι η εξής:

A ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά μαθήματα

1. Ιστορία του Δικαίου
2. Συνταγματικό Δίκαιο
3. Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου
4. Εισαγωγή στην Επιστήμη του Δικαίου

Μαθήματα ελεύθερης επιλογής

1. Πολιτική Επιστήμη
2. Πολιτική Οικονομία
3. Γενική Κοινωνιολογία

B ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά μαθήματα.

1. Οικογενειακό Δίκαιο
2. Γενικό Ποινικό Δίκαιο
3. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο
4. Γενικό Διοικητικό Δίκαιο

Μαθήματα ελεύθερης επιλογής

1. Αρχαία Ελληνικά Δίκαια
2. Ιστορία Εξωτερικής Πολιτικής
3. Ιστορία Πολιτικών Ιδεών

Γ ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά μαθήματα

1. Εμπράγατο Δίκαιο
2. Γενικό Ενοχικό Δίκαιο
3. Ειδικό Ποινικό Δίκαιο
4. Εμπορικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος, Βιομηχανική Ιδιοκτησία)

Μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής

1. Εγκληματολογία
2. Διεθνείς Οργανισμοί
3. Γενική Πολιτειολογία
4. Κοινωνιολογία του Δικαίου
5. Ελληνική Πολιτική και Συνταγματική Ιστορία
6. Ιστορία Πολιτικών και Συνταγματικών Θεσμών(διατομ.)

Μαθήματα ελεύθερης επιλογής

1. Ρωμαϊκό Δίκαιο
2. Στοιχεία Κυπριακού Δικαίου

Δ ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά μαθήματα

1. Ευρωπαϊκό Δίκαιο
2. Ειδικό Ενοχικό Δίκαιο
3. Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα
4. Πολιτική Δικονομία Ι (Οργάνωση των Δικαστηρίων, Διαγνωστική Διαδικασία, Απόδειξη)

Μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής

1. Ασφαλιστικό Δίκαιο
2. Πνευματική Ιδιοκτησία
3. Κοινοβουλευτικό Δίκαιο
4. Διεθνής Προστασία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Μαθήματα ελεύθερης επιλογής

1. Ποινικό Δίκαιο Αηγλίκων
2. Βυζαντινό Δίκαιο και Δίκαιο των Νεοτέρων Χρόνων

Ε ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά μαθήματα

1. Ποινική Δικονομία
2. Κληρονομικό Δίκαιο
3. Διοικητική Δικονομία
4. Δίκαιο των Εμπορικών Εταιρειών

Μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής

1. Ναυτικό Δίκαιο
2. Ειδικό Διοικητικό Δίκαιο
3. Ποινική Καταστολή-Σωφρονιστική
4. Εκκλησιαστικό Δίκαιο

Μαθήματα ελεύθερης επιλογής

1. Συγκριτικό Δίκαιο
2. Δίκαιο Μέσων Ενημερώσεως- Επικοινωνίας(διατομ.)

ΣΤ ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά μαθήματα

1. Αξιόγραφα
  2. Ατομικό Εργατικό Δίκαιο
  3. Εφαρμογές Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου
  4. Πολιτική Δικονομία II (Ενδिका Μέσα,Αναγκαστική εκτέλεση)
- Μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής
1. Δίκαιο Εμπορικών Συμβάσεων
  2. Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας
  3. Κοινωνικό Οικονομικό Δίκαιο
  4. Ασφαλιστικά Μέτρα-Εκούσια Δικαιοδοσία-Ειδικές Διαδικασίες
- Μαθήματα ελεύθερης επιλογής
1. Τραπεζικό Δίκαιο
  2. Δίκαιο Αλλοδαπών
  3. Δίκαιο Συνεταιρισμών
  4. Ιατρικό Δίκαιο (διατομ.)
  5. Αεροπορικό Δίκαιο (διατομ.)
  6. Διεθνές Ποινικό Δίκαιο (διατομ.)
  7. Δικαστική Ψυχολογία και Ψυχιατρική
  8. Οργάνωση των Εκκλησιών και Διεθνείς Εκκλησιαστικοί Οργανισμοί
  9. Ειδικά Θέματα Ευρωπαϊκού Δικαίου

Z ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά μαθήματα

1. Φιλοσοφία του Δικαίου
2. Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο
3. Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο
4. Εφαρμογές Αστικού Δικαίου

Μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής

1. Πτωχευτικό Δίκαιο
2. Δίκαιο Εκμεταλλεύσεως
3. Δίκαιο Περιβάλλοντος (διατομ.)
4. Χωροταξικό και Πολεοδομικό Δίκαιο
5. Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι

Μαθήματα ελεύθερης επιλογής

1. Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο
2. Διαιτησία - Διεθνές και Ευρωπαϊκό Αστικό Δικονομικό Δίκαιο
3. Σύγχρονες Μορφές Πιστωτικών Συναλλαγών και Τρόποι Ασφάλισης των Πιστώσεων
4. Σεμινάριο Εργατικού Δικαίου
5. Σεμινάριο Εμπορικού Δικαίου
6. Σεμινάριο Πολιτικής Δικονομίας
7. Σεμινάριο Δημοσίου Δικαίου
8. Σεμινάριο Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου

H ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά μαθήματα

1. Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου
2. Εφαρμογές Πολιτικής Δικονομίας
3. Εφαρμογές Ποινικού Δικαίου Ποινικής Δικονομίας

Μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής

1. Μεθοδολογία του Δικαίου
2. Φορολογικό Δίκαιο
3. Δίκαιο Οικονομικής Εγκληματικότητας
4. Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών

Μαθήματα ελεύθερης επιλογής

1. Σεμινάριο Αστικού Δικαίου
2. Ανώτ. Σεμ/ριο Ποινικών Επιστημών
3. Σεμινάριο Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας του Δικαίου
4. Σεμινάριο Ευρωπαϊκού Δικαίου
5. Σεμινάριο Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου
6. Σεμινάριο Δικαίου Περιβάλλοντος (διατομ.)
7. Κοινοτικό Δίκαιο Περιβάλλοντος
8. Αθλητικό Δίκαιο (διατομ.)
9. Νομική Πληροφορική – Προστασία Νομ/κών Πληροφοριών

Περιγραφή των Μαθημάτων

Υποχρεωτικά μαθήματα

Ιστορία του Δικαίου

1ο κλιμάκιο Καθ. Ι. Βελισσαροπούλου - Επ. Καθ. κ. Μπουρδάρα

2ο κλιμάκιο Αν. Καθ. Ε. Παπαγιάννη - Επ. Καθ. Α. Χέλμης

Επισήμανση θεμελιωδών ζητημάτων του δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου από τις έννομες τάξεις της ελληνικής αρχαιότητας μέχρι το δίκαιο των νεότερων χρόνων.

Συνταγματικό Δίκαιο

1ο κλιμάκιο Καθ. Κ. Μαυριάς, Ι. Δρόσος

2ο κλιμάκιο Καθ. Ν. Αλιβιζάτος, Α. Παντελής

3ο κλιμάκιο Αν. Καθ. Α. Δημητρόπουλος - Βοηθός Ν. Μιχαλάκης

Φροντιστήρια 1ο κλιμ. Καθ. Α. Παντελής

2ο κλιμ. Βοηθός Ν. Μιχαλάκης

3ο κλιμ. Επ. Καθ. Σ. Τσακυράκης

4ο κλιμ. Ειδ. Επιστ. Β. Κονδύλης

5ο κλιμ. Καθ. Κ. Μαυριάς

I. Έννοια του Συνταγματικού Δικαίου: Κράτος (έννοια και στοιχεία), Σύνταγμα (έννοια, διακρίσεις, νομικοπολιτική σημασία), Άμεσες και έμμεσες πηγές του συνταγματικού δικαίου, Συντακτική εξουσία, Αναθεωρητική λειτουργία, Τήρηση του Συντάγματος.

II. Θεμελιώδεις αρχές: Δημοκρατική αρχή, αρχή του κράτους δικαίου, αρχή του κοινωνικού κράτους, αρχή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, αρχή της ισότητας, αρχή της ελευθερίας.

III. Το Πολίτευμα: Πολίτευμα, Δημοκρατικό πολίτευμα, Αρχή της λαϊκής κυριαρχίας, Οργανωτικές βάσεις του πολιτεύματος, Διάκριση των εξουσιών, Αντιπροσωπευτικό σύστημα, Συστήματα κυβερνήσεως, Ανάδειξη αρχηγού του κράτους, Το πολίτευμα κατά το άρθρο 1 Συντ., Προστασία του πολιτεύματος.

IV. Ασκήση της λαϊκής κυριαρχίας: Το δικαίωμα πολιτικής ψήφου, το εκλογικό σώμα, τα πολιτικά κόμματα.

V. Βουλή: Ανάδειξη των μελών της Βουλής, Νομικό καθεστώς των βουλευτών, Εσωτερική δομή της Βουλής, Λειτουργία της Βουλής, Αρμοδιότητες της

Βουλής, Διάλυση της Βουλής.

VI. Εκτελεστική εξουσία: Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας (ανάδειξη, θητεία, συνταγματική θέση, αρμοδιότητες), η Κυβέρνηση (σύνθεση, νομική θέση, αρμοδιότητες, σχηματισμός, σχέσεις Κυβερνήσεως, Προέδρου της Δημοκρατίας και Βουλής, ευθύνη υπουργών), η Διοίκηση (οργάνωση, συγκεντρωτικό-αποκεντρωτικό σύστημα, αυτοδιοίκηση καθ' ύλη και τοπική, ειδικό καθεστώς Αγ. Ορους, όργανα της διοικήσεως, βασικές γραμμές υπηρεσιακής καταστάσεως).

VII. Δικαστική εξουσία: Δικαστήρια (είδος οργάνων, κατηγορίες, αρμοδιότητες), Συνταγματικές εγγυήσεις της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης (προσωπικές και λειτουργικές), Δικαστήρια προβλεπόμενα ειδικά από το Σύνταγμα.

Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου

Καθ. Α. Γεωργιάδης, Φ. Δωρής, Ι. Καρακώστας - Επ. Καθ. Κ. Ρούσσο

Λέκτ. Κ. Χρηστακάκου

I. Γενικές έννοιες: δίκαιο-έννοια-πηγές-κανόνες δικαίου.

II. Δικαίωμα: έννοια-διακρίσεις-γένεση-κτήση-αλλοίωση-απώλεια- άσκηση.

III. Τα Πρόσωπα: γενικά-φυσικά πρόσωπα-νομικά πρόσωπα.

IV. Οι Δικαιοπραξίες: έννοια και είδη-προσπατούμενα-κατάρτιση σύμβασης- ακυρότητα, ακυρωσία-ερμηνεία.

V. Αίρεση-Προθεσμία.

VI. Συναίνεση-Εγκριση.

VII. Αντιπροσώπευση.

VIII. Ο χρόνος στο δίκαιο.

Εισαγωγή στην Επιστήμη του Δικαίου

Επ. Καθ. Κ. Παπαγεωργίου - Ειδ. Επιστ. Β. Βουτσάκης

Ορισμός του δικαίου. Ισχύς του δικαίου. Δίκαιο, πολιτική, ηθική. Οι λειτουργίες του δικαίου. Η δικαιοσύνη. Οι πηγές του δικαίου. Οι κανόνες δικαίου. Η επιστήμη του δικαίου. Ερμηνεία και εφαρμογή των κανόνων δικαίου. Τα νομικά επαγγέλματα.

Οικογενειακό Δίκαιο

Καθ. Α. Παπαχρίστου - Αν. Καθ. Σ. Σκορίνη - Παπαρηγοπούλου - Επ. Καθ. Δ. Καλλινίκου, Δ. Παπαδοπούλου - Λεκτ. Χ. Σταμπέλου - Βοηθ. Π. Παυλίδου, Ε.

Τσιρογιάννη - Επιστ. Συν. Μ. Μπράβου

I. Εισαγωγή: Οικογένεια και συγγένεια, έννοια και χαρακτηριστικά του οικογενειακού δικαίου, τα νέα προβλήματα του οικογενειακού δικαίου (τεχνητή υποστήριξη της ανθρώπινης παραγωγής, ελεύθερες ενώσεις, νέες μορφές προστασίας ανηλίκων ή και ενηλίκων).

II. Ο γάμος

1. Η σύμβαση του γάμου: Όροι για την έγκυρη σύναψη, ελαττωματικός γάμος.

2. Η έγγαμη σχέση: Το επώνυμο των συζύγων, η υποχρέωση για έγγαμη συμβίωση, οι κοινές αποφάσεις, η συνεισφορά στις οικογενειακές ανάγκες, η ρύθμιση των περιουσιακών σχέσεων.

3. Η κρίση του γάμου: Η διάσταση, το διαζύγιο.

III. Η γονική σχέση

1. Η θεμελίωση της μητρότητας και της πατρότητας: Η μητρότητα και η θεμελίωσή της, η θεμελίωση της πατρότητας με τη γέννηση σε γάμο και με αναγνώριση, η υιοθεσία.

2. Οι συνέπειες από τη γονική σχέση: Επώνυμο, διατροφή, υποχρέωση για παροχή υπηρεσιών, γονικές παροχές, γονική μέριμνα.

3. Η προστασία των τέκνων.

IV. Η προστασία ανίκανων (ή περιορισμένα ικανών) προσώπων στο πλαίσιο της οικογένειας. Επιτροπεία ανηλίκων. Επιτροπεία δικαστικά απαγορευμένων. Δικαστική αντίληψη.

Γενικό Ποινικό Δίκαιο

A-K: Καθ. Α. Κοτσαλής - Λέκτ. Α. Λιούρδη

Λ-Ω: Λεκτ. Γ. Τριανταφύλλου, Κ. Φελουτζής

Εγκλημα και ποινή στον Π.Κ. Η αρχή n.c.n.p.c.l. και η τεχνική-πρακτική έννοια του εγκλήματος. Τα στοιχεία του εγκλήματος. Η ανθρώπινη συμπεριφορά

(πράξη). Η ειδική υπόσταση του εγκλήματος, αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση. Το άδικο. Ο καταλογισμός εις ενοχήν. Ειδικές μορφές εμφανίσεως του εγκλήματος (απόπειρα-συμμετοχή-συρροή). Εγκλήματα με διεθνείς όψεις (Διεθνές Π.Δ.). Λόγοι εξαλείψεως του αξιοποίνου-Δικαστική έφεση του αξιοποίνου.

Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο

Καθ. Α. Γιόκαρης - Α. Μπρεδήμας

Επ. Καθ. Α. Σκόρδας, Λ.-Α. Σισιλιάνος, Φ. Παζαρτζή

Υποκείμενα διεθνούς δικαίου, σχέσεις διεθνούς και εσωτερικού δικαίου, διεθνές έθιμο, διεθνείς συνθήκες, κράτος και έδαφος, εδαφική κυριαρχία, δίκαιο θάλασσας (αιγιαλίτιδα ζώνη, θαλάσσιοι λιμένες και πλοία, συνορεύουσα ζώνη, διεθνή στενά, ανοικτή θάλασσα, υφαλοκρηπίδα, αποκλειστική οικονομική ζώνη), διπλωματικές και προξενικές σχέσεις, διεθνής αναγνώριση, ετεροδικία κρατών, διαδοχή κρατών, διεθνής ευθύνη, διπλωματική προστασία, Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, διεθνείς κρίσεις και ειρηνική επίλυση των διαφορών στα Ηνωμένα Έθνη.

Γενικό Διοικητικό Δίκαιο

Α-Κ: Επ. Καθ. Π.-Μ. Ευστρατίου

Λ-Ω: Καθ. Σ. Φλογαίτης, Σ. Λύτρας

Διοίκηση και διοικητικό δίκαιο. Πηγές του διοικητικού δικαίου. Νομική δέσμευση και διακριτική ευχέρεια της διοικήσεως. Ενομη σχέση διοικητικού δικαίου. Κανονιστική πράξη της διοικήσεως. Ατομική διοικητική πράξη. Διοικητική σύμβαση. Άλλες μορφές δράσεως της διοικήσεως. Διοικητική διαδικασία. Κανόνες διοικητικής δράσεως. Διοικητικός καταναγκασμός. Γενικές αρχές οργανώσεως της δημόσιας διοικήσεως. Κεντρική κρατική διοίκηση. Διοικητική αποκέντρωση. Τοπική αυτοδιοίκηση. Ειδική αυτοδιοίκηση. Δημόσια πράγματα. Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Αστική ευθύνη του δημοσίου.

Εμπράγματο Δίκαιο

Καθ. Α. Γεωργιάδης, Ι. Σπυριδάκης, Φ. Δωρής, Ι. Καρακώστας - Αν. Καθ. Ν. Λιβάνης - Επ. Καθ. Κ. Ρούσσο, Λεκτ. Π. Χριστακάκου

Επιστ. Συν. Γ. Αντωνόπουλος, Ε. ΠούλουΥπότρ. ΙΚΥ Ζ. Σπυροπούλου, Ειδ. Επιστ. Θ. Λύτρας

Γενικές αρχές. Σχέσεις εμπραγμάτου και ενοχικού δικαιώματος. Νομή, κυριότητα, περιορισμένα εμπράγματα δικαιώματα, εμπράγματη ασφάλεια, δημοσιότητα εμπραγμάτων δικαιωμάτων, αναγκαστική απαλλοτρίωση και άλλα ειδικά θέματα.

Γενικό Ενοχικό Δίκαιο

Καθ. Μ. Σταθόπουλος, Π. Παπανικολάου

Επ. Καθ. Μ. Αυγουστιανάκης, Αρ. Χιωτέλλης, Δ. Παπαδοπούλου - Λέκτ. Χ. Σταμπέλου

Επιστ. Συν. Μ. Μπράβου - Κ. Χριστοδούλου

Πρωταρχικές έννοιες και ρυθμίσεις. Είδη ενοχών κατά περιεχόμενο. Είδη ενοχών κατά το γενεσιουργό τους λόγο (ενοχές από δικαιοπραξία-ενοχές από το νόμο). Φυσιολογία της ενοχής. Ανώμαλη εξέλιξη και απόσβεση της ενοχής-Ενίσχυση του δανειστή. Συμμετοχή τρίτων προσώπων στην ενοχή- Μεταβίβαση ενοχικού δικαιώματος ή υποχρέωσης.

Ειδικό Ποινικό Δίκαιο

Α-Κ: Καθ. Λ. Κοτσαλής - Επ. Καθ. Ι. Γιαννίδης - Λέκτ. Ν. Λίβος

Λ-Ω: Καθ. Χ. Μυλωνόπουλος - Λέκτ. Γ. Τριανταφύλλου

Εγκλήματα κατά της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας και υγείας. Εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας. Εγκλήματα κατά των περιουσιακών εννόμων αγαθών. Εγκλήματα περί τα υπομνήματα. Εγκλήματα κατά της τιμής.

Εμπορικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος, Βιομηχανική Ιδιοκτησία)

Καθ. Ε. Περάκης - Επ. Καθ. Γ. Μιχαλόπουλος - Λέκτ. Λ. Αθανασίου

Γενικό μέρος: Έννοια και αντικείμενο του εμπορικού δικαίου- Δικαιολογητικός λόγος του εμπορικού δικαίου ως ιδιαίτερου κλάδου δικαίου-Σχέσεις με άλλους κλάδους δικαίου-Ιστορική εξέλιξη του εμπορικού δικαίου-Νομοθετικές πηγές-Οι δογματικές βάσεις του εμπορικού δικαίου- Εμπορικές πράξεις- Εμποροι (νομοθετικό καθεστώς)- Συνέπειες της εμπορικότητας-Η διοικητική οργάνωση του εμπορικού επαγγέλματος-Βασικές έννοιες και ρυθμίσεις του δικαίου της αγοράς. Βιομηχανική ιδιοκτησία: Η βιομηχανική ιδιοκτησία είναι ο κλάδος του δικαίου που αποβλέπει στη προστασία της οικονομικής

ελευθερίας είτε κατά την άσκηση της από ορισμένες μορφές προσβολής είτε στα πνευματικά επιτεύγματά της. Το δίκαιο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας απαρτίζεται από το γενικό μέρος του, στο οποίο γίνεται μια συνθετική παρουσίαση και προσδιορίζεται το αντικείμενο και οι αρχές προστασίας, και από το ειδικό μέρος, στο οποίο

εξετάζονται οι τεχνικές δημιουργίες (ευρεσιτεχνία, υποδείγματα χρησιμότητας, βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα κ.λπ.), τα διακριτικά γνωρίσματα (σήμα, εμπορική επωνυμία) και το δίκαιο του αθέμιτου ανταγωνισμού και των περιορισμών του ανταγωνισμού.

Ευρωπαϊκό Δίκαιο

Καθ. Ν. Σκανδάμης - Επ. Καθ. Β. Χριστιανός - Λέκτ. Μ. Κουσκούνα - Ειδ. Επιστ. Ε.

Παπαδοπούλου

Ευρωπαϊκή Ένωση και Ευρωπαϊκές Κοινότητες: Ιστορία, θεσμοί και νομικό σύστημα. Θεμελιώδεις αρχές της κοινοτικής έννομης τάξης: Αυτονομία, υπεροχή, αμεσότητα. Το σύστημα παραγωγής του κοινοτικού κανόνα: α) σε κοινοτικό επίπεδο: κατανομές αρμοδιοτήτων, πηγές του κοινοτικού δικαίου, πράξεις του κοινοτικού δικαίου, β) σε εθνικό επίπεδο: θεσμική αυτονομία του κράτους μέλους, προσαρμογή του εθνικού δικαίου στον κοινοτικό κανόνα. ΔΕΚ/ΠΕΚ: Κοινοτικό σύστημα έννομης προστασίας. Γενικές αρχές του κοινοτικού οικονομικού δικαίου.

Ειδικό Ενοχικό Δίκαιο

Καθ. Ι. Καράκωστας - Επ. Καθ. Κλ. Ρούσσοσ, Α. Χιωτέλλης, Μ. Αυγουστιανάκης - Λέκτ.

Α. Πελένη - Επιστ. Συν. Κ. Μητσοπούλου - Μ. Αντωνοπούλου

Αντικείμενο των παραδόσεων του Ειδικού Ενοχικού Δικαίου είναι οι λεγόμενες {επώνυμες} ενοχικές συμβάσεις του Αστικού Κώδικα αλλά και νεότερων ειδικών νόμων, οι οποίες εξετάζονται κατά κατηγορίες σύμφωνα με τη λειτουργία τους (συμβάσεις για τη μεταβίβαση δικαιώματος, συμβάσεις για την παραχώρηση χρήσεως πράγματος ή δικαιώματος, συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, συμβάσεις ενισχυτικές της κύριας ενοχής κ.λπ.). Περαιτέρω οι ενοχικές σχέσεις που δημιουργούνται από το νόμο, όπως διοίκηση αλλοτρίων, αδικαιολόγητος πλουτισμός και αδικοπράξεις, όπου αναπτύσσονται και οι νεότερες εξελίξεις για την αντιμετώπιση και ρύθμιση της εξωδικαιοπρακτικής συμπεριφοράς (ευθύνη από διακινδύνευση, ευθύνη παραγωγού ελαττωματικών προϊόντων κ.λπ.).

Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα

Α-Μ: Επικ. Καθ. Θ. Αντωνίου

Ν-Ω: Επ. Καθ. Σ. Τσακυράκης

Γενική θεωρία των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων: Έννοια και σημασία, ιστορική ανασκόπηση και σύγχρονη κατοχύρωση, διακρίσεις και φορείς, δεσμευτικότητα, πεδίο ισχύος (τριτενέργεια) και αμοιβαίες σχέσεις, προσδιορισμοί και περιορισμοί των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Τα επιμέρους ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα: Γενική ελευθερία, δικαίωμα ζωής και σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας, Προσωπική ελευθερία και ασφάλεια, δικαίωμα ιδιωτικής σφαιρας, ελευθερία θρησκείας, πληροφορίας και γνώμης, ελευθερία και εγγυήσεις μαζικής επικοινωνίας, ελευθερία πνευματικής δημιουργίας και διδασκαλίας, συλλογικές ελευθερίες, οικονομική ελευθερία, δικαίωμα εργασίας, συνδικαλιστική ελευθερία-συλλογική αυτονομία, δικαίωμα ιδιοκτησίας, γενική αρχή της ισότητας, ειδικές μορφές της ισότητας, αξία του ανθρώπου, ελευθερία αναπτύξεως της προσωπικότητας, δικαίωμα ιθαγένειας. Προστασία των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων: Διοικητική προστασία, δικαστική προστασία, πολιτική και διακρατική προστασία.

Πολιτική Δικονομία Ι (Οργάνωση των Δικαστηρίων, Διαγνωστική Διαδικασία, Απόδειξη)

Α-Λ: Καθ. Ν. Κλαμαρής - Λέκτ. Γ. Σινανίδης - Επιστ. Συν. Ε. Γκέλης - Υπότρ. ΙΚΥ Ν.

Κατηφόρης

Μ-Ω: Καθ. Κ. Κεραμεύς - Αν. Καθ. Γ. Νικολόπουλος

Επ. Καθ. Σ. Κουσουλής - Λεκτ. Φ. Τριανταφύλλου

Οργανισμός Δικαστηρίων: Οριζόντια και κάθετη διάκριση των δικαστηρίων. Λαϊκοί και νομικοί δικαστές. Τρόπος επιλογής των δικαστών. Μονοπρόσωπη και συλλογική συγκρότηση των δικαστηρίων. Τα τακτικά πολιτικά δικαστήρια στην Ελλάδα. Προσωπικές εγγυήσεις των δικαστικών λειτουργιών. Οργανικές εγγυήσεις της δικαστικής ανεξαρτησίας. Σχέσεις μεταξύ των διαφόρων δικαιοδοσιών. Κατάσταση δικαστικών και εισαγγελικών υπαλλήλων. Δικηγόροι. Συμβολαιογράφοι. Δικαστικοί επιμελητές. Γενικό Μέρος: Δικαιοδοσία και αρμοδιότητα. Διεθνής δικαιοδοσία. Καθ' ύλην αρμοδιότητα. Κατά τόπο αρμοδιότητα. Τα υποκείμενα της δίκης. Το αντικείμενο της δίκης. Δικονομικά συστήματα. Η εξέλιξη της δίκης. Αμυνα του εναγομένου και συζήτηση επ' ακροατηρίου. Σύνθετες δίκης. Δικαστική απόφαση και δεδικασμένο. Περιεχόμενο δικαστικών αποφάσεων. Διαδικαστικές

πράξεις. Εκθέσεις και δικόγραφα. Επιδόσεις. Προθεσμίες. Δικονομικές ακυρότητες. Δικαστική δαπάνη. Χρονικές αποκλίσεις της δίκης. Διαδικαστικές αποκλίσεις. Δίκαιο Αποδείξεως: Αντικείμενο αποδείξεως. Γεγονότα πασιδήλα και γνωστά στο δικαστήριο. Διδάγματα κοινής πείρας. Απόδειξη αλλοδαπού δικαίου, εθίμων και συναλλακτικών ηθών. Βάρος αποδείξεως. Απόφαση περί αποδείξεων. Ελεύθερη εκτίμηση των αποδείξεων. Πιθανολόγηση. Συντηρητική απόδειξη. Προσωπικά αποδεικτικά μέσα. Αντικειμενικά αποδεικτικά μέσα.

Ποινική Δικονομία

A-K: Επ. Καθ. Ηλ. Αναγνωστόπουλος - Λέκτ. Κ. Φελουτζής

Λ-Ω: Καθ. Αργ. Καρράς - Λέκτ. Α. Λιούρδη

Θεμελιώδεις αρχές της ποινικής δίκης. Προδικασία-Ενδιάμεσος διαδικασία-Διαδικασία στο ακροατήριο. Απόδειξη. Ενδικα μέσα και βοηθήματα.

Κληρονομικό Δίκαιο

Καθ. Ι. Σπυριδάκης, Κ. Ξυπολιάς, Α. Παπαχρίστου - Αν. Καθ. Ν. Λιβάνης - Επίκ. Καθ. Β.

Βάθης - Επιστ. Συν. Μ. Αντωνοπούλου, Κ. Μητσοπούλου - Ειδ. Επιστ. Ι. Κονδύλη

A. Γενικό Μέρος: Εισαγωγή, κληρονομική διαδοχή (γενικά), σχολάζουσα κληρονομιά, αποδοχή και αποποίηση κληρονομιάς, κληρονομική αναξιοότητα, περισσότεροι κληρονόμοι, ευθύνη κληρονόμου, προστασία κληρονόμου και συναλλαγών, εκποίηση κληρονομιάς, κληρονομικές συμβάσεις.

B. Ειδικό Μέρος: Εξ αδιαθέτου διαδοχή, διαδοχή από διαθήκη, νόμιμη μοίρα, δωρεά αιτία θανάτου, δικαιοπραξίες εν ζωή για την περίπτωση θανάτου.

Διοικητική Δικονομία

A-K: Αν. Καθ. Π. Λαζαράτος

Λ-Ω: Επ. Καθ. Π.-Μ. Ευστρατίου

Ο έλεγχος της διοικήσεως και η διοικητική δικαιοσύνη. Το διοικητικό δικονομικό δίκαιο. Το δικαίωμα δικαστικής προστασίας. Διοικητική δικαιοδοσία και διοικητικές διαφορές. Οργάνωση και αρμοδιότητες των διοικητικών δικαστηρίων. Η διοικητική δίκη. Οι γενικές δικονομικές αρχές. Είδη ενδίκων βοηθημάτων και γενικές προϋποθέσεις παραδεκτής ασκήσεώς τους. Η αίτηση ακυρώσεως. Η προσφυγή. Η αγωγή αποζημιώσεως. Τα άλλα ένδικα βοηθήματα. Η απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου και η συμμόρφωση της διοικήσεως. Γενική θεωρία των ενδίκων μέσων κατ' αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων. Η ανακοπή ερημοδικίας. Η τριτανακοπή. Η έφεση. Η αναθεώρηση. Η επανάληψη της διαδικασίας. Η αναίρεση.

Δίκαιο των Εμπορικών Εταιρειών

Καθ. Ν. Ρόκας - Επ. Καθ. Θ. Σκούρας

Δίκαιο των εταιρειών είναι το δίκαιο των ενώσεων προσώπων ιδιωτικού δικαίου που έχουν ιδρυθεί με δικαιοπραξία για την επίδιωξη ορισμένου κοινού σκοπού. Το δίκαιο των εμπορικών εταιρειών περιλαμβάνει ειδικότερα αφενός τις προσωπικές εμπορικές εταιρείες, δηλ. την ομόρρυθμη, ετερόρρυθμη και την αφανή εταιρεία, και αφετέρου τις κεφαλαιουχικές εταιρείες, δηλ. την ανώνυμη εταιρεία και την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Στις τελευταίες περιλαμβάνονται ως ιδιαίτερα εταιρικά μορφώματα οι μονοπρόσωπες εταιρείες και οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Αξιόγραφο

Καθ. Α. Αντάπας - Λεκτ. Κ. Κάμτσιου - Μπέτσιου, Λ. Αθανασίου

Αξιόγραφο είναι έγγραφο, το οποίο ενσωματώνει ένα ιδιωτικό περιουσιακό δικαίωμα κατά τέτοιο τρόπο ώστε η κατοχή του εγγράφου να είναι απαραίτητη για την άσκηση και την μεταβίβαση του ενσωματούμενου δικαιώματος. Αξιόγραφα είναι η συναλλαγματική, το γραμμάτιο σε διαταγή, η επιταγή, τα εμπορικά αξιόγραφα σε διαταγή (εμπορική εντολή πληρωμής, εμπορικό χρεωστικό ομολόγο, αποθετήριο και ενεχυρόγραφο κ.λπ.) και τα ανώνυμα αξιόγραφα της κεφαλαιαγοράς (ανώνυμα χρεώγραφα, μετοχές).

Ατομικό Εργατικό Δίκαιο

A-K: Καθ. Γ. Λεβέντης, Δ. Τραυλός-Τζαννετάτος

Λ-Ω: Καθ. Α. Καρδαράς - Επ. Καθ. Σ. Μουδόπουλος

Γένεση, ιστορική εξέλιξη και πηγές του εργατικού δικαίου, η ατομική σύμβαση εργασίας, δικαιώματα και υποχρεώσεις του εργαζομένου, υποχρεώσεις και δικαιώματα του εργοδότη, η νομική οργάνωση της εκμεταλλεύσεως επιχειρήσεως, μεταβολή των όρων εργασίας, αναστολή και λήξη της σχέσεως εργασίας, καταγγελία της συμβάσεως εργασίας.

Εφαρμογές Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου

Καθ. Ν. Σκανδάμης, Α. Γιοκάρης, Επ. Καθ. Β. Χριστιανός, Φ. Παζαρτζή, Λεκτ. Μ.

Κουσκουνά

Α) Εφαρμογές του διεθνούς και του ευρωπαϊκού δικαίου στην διεθνή και στην εσωτερική έννομη τάξη: Εφαρμογή του διεθνούς και του κοινοτικού κανόνα από τα διεθνή και εθνικά δικαστήρια και την εθνική διοίκηση. Β) Εφαρμογές του διεθνούς και του ευρωπαϊκού δικαίου στην διεθνή έννομη τάξη: Η πρακτική της ερμηνείας και εφαρμογής του διεθνούς δικαίου από διεθνή όργανα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση στους διεθνείς οργανισμούς και τις πολυμερείς διεθνείς συμφωνίες. Γ) Εφαρμογές του διεθνούς και του ευρωπαϊκού δικαίου στην κοινοτική έννομη τάξη: Σύναψη διεθνών συμβάσεων σε κοινοτικό και ενωτικό επίπεδο. Επιβολή διεθνών κυρώσεων μέσω των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πολιτική Δικονομία II (Ενδικα Μέσα, Αναγκαστική Εκτέλεση)

Α-Λ: Καθ. Ν. Κλαμαρής - Επ. Καθ. Κ. Πολυζωγόπουλος, Σ. Κουσούλης - Λέκτ. Φ.

Τριανταφύλλου - Ειδ. Επιστ. Δ. Τσικρικάς - Υποτ. ΙΚΥ Ν. Κατηφόρης

Μ-Ω: Καθ. Κ. Κεραμεύς - Αν. Καθ. Γ. Νικολόπουλος - Επ. Καθ. Γ. Ορφανίδης

Γενικές διατάξεις περί ενδίκων μέσων-Ανακοπή ερημοδικίας-Εφεση- Αναψηλάφηση- Αनाίρεση-Ανακοπή και τριτανακοπή. Γενικό μέρος αναγκαστικής εκτέλεσης-Μέσα αναγκαστικής εκτέλεσης- Κατάσχεση κινητής περιουσίας του οφειλέτη-Κατάσχεση στα χέρια τρίτου- Κατάσχεση ακινήτων, πλοίων ή αεροσκαφών-Κατάσχεση ειδικών περιουσιακών στοιχείων-Αναγκαστική διαχείριση-Προσωπική κράτηση.

Φιλοσοφία του Δικαίου

Καθ. Π. Σούρλας

Ιστορική εισαγωγή στη φιλοσοφία του δικαίου: Σοφιστές, Πλάτων, Αριστοτέλης, στωική φιλοσοφία, Αυγουστίνος, Θωμάς Ακινάτης. Οι νεότεροι χρόνοι: Hobbes, Locke, Rousseau. Ο ιδεαλισμός: Kant και Hegel. Η σύγχρονη συζήτηση γύρω από το νομικό θετικισμό: θέσεις και αντίλογος. Δίκαιο και ηθική. Η σύγχρονη αντιπαράθεση γύρω από τη δικαιοσύνη.

Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο

Καθ. Σ. Βρέλλης, Επ. Καθ. Ελ. Μουσταίρα - Ειδ. Επιστ. Χ. Τσοúκα

Βοηθ. Π. Αδαμοπούλου

Εισαγωγή - Εννοια - Διακρίσεις - Μέθοδος - Ιστορική επισκόπηση - Γενική θεωρία (νομικός χαρακτηρισμός, γεννοί, προκρίματα, καταστρατήγης δικαίου, εφαρμογή αλλοδαπού δικαίου, δημόσια τάξη κ.λπ.). Ειδικό μέρος: φυσικά και νομικά πρόσωπα στο ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, ενοχικό διεθνές δίκαιο, εμπράγματο διεθνές δίκαιο, οικογενειακό διεθνές δίκαιο, κληρονομικό διεθνές δίκαιο, δικονομικό διεθνές δίκαιο (διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αλλοδαπών δικαστικών και διαιτητικών αποφάσεων, δικαστική αρωγή), ιθαγένεια (γενική θεωρία, κτήση και απώλεια ελληνικής ιθαγένειας), κατάσταση αλλοδαπών.

Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο

Α-Κ: Καθ. Α. Καρδαράς - Επ. Καθ. Σ. Μουδόπουλος

Λ-Ω: Καθ. Γ. Λεβέντης, Δ. Τραυλός-Τζαννετάτος - Επ. Καθ. Κ. Παπαδημητρίου

Η δημιουργία των συνδικαλιστικών οργανώσεων, συνδικαλιστικές ελευθερίες - Σύνταγμα και διεθνείς εγγυήσεις, δίκαιο των συνδικαλιστικών οργανώσεων, προστασία της συνδικαλιστικής δράσεως, δίκαιο των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, επίλυση των συλλογικών διαφορών με μεσολάβηση και διαιτησία, δίκαιο της εκμεταλλεύσεως (κανονισμοί εργασίας - συμβούλια εργαζομένων), δίκαιο της απεργίας και της ανταπεργίας.

Εφαρμογές Αστικού Δικαίου

Σύνθεση των επιμέρους κλάδων του αστικού δικαίου με ανάλυση και επεξεργασία πρακτικών θεμάτων.

Α-Ι: Καθ. Α. Γεωργιάδης, Φ. Δωρής, Ι. Καρακώστας - Επ. Καθ. Κλ. Ρούσσο

Κ-Λ: Καθ. Κ. Ξυπολιάς - Αν. Καθ. Ν. Λιβάνης - Λεκτ. Κ. Χριστακάκου, Α. Πελλένη

Μ-Π: Καθ. Π. Παπανικολάου - Επ. Καθ. Β. Βάθης, Δ. Παπαδοπούλου

Ρ-Ω: Καθ. Θ. Παπαχρίστου, Αν. Καθ. Ξ. Σκορρίνη-Παπαρρηγοπούλου - Επ. Καθ. Αρ.

Χιωτέλλης, Μ. Αυγουστιανάκης

Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου

Σύνθεση των επιμέρους κλάδων του δημοσίου δικαίου με ανάλυση και επεξεργασία πρακτικών θεμάτων.

1ο: Αν. Καθ. Α. Δημητρόπουλος

2ο: Καθ. Ι. Ηλιοπούλου-Στράγγα, Γ. Σιούτη

3ο: Καθ. Ν. Αλιβιζάτος - Επ. Καθ. Θ. Φορτσάκης

4ο: Καθ. Ι. Δρόσος

Εφαρμογές Πολιτικής Δικονομίας

Σύνθεση των επιμέρους κλάδων του αστικού δικονομικού δικαίου με ανάλυση και επεξεργασία πρακτικών θεμάτων.

A-Λ: Καθ. Κ. Κεραμεύς - Αν. Καθ. Γ. Νικολόπουλος - Λέκτ. Φ. Τριανταφύλλου

M-Ω: Καθ. Ν. Κλαμαρής - Επ. Καθ. Γ. Ορφανίδης, Σ. Κουσουλής - Λέκτ. Γ. Σινανίδης, Ειδ.

Επιστ. Δ. Τσικρικάς - Υπότ. ΙΚΥ Ν. Κατηφόρης

Εφαρμογές Ποινικού Δικαίου-Ποινικής Δικονομίας

A-Κ: Καθ. Α. Καρράς - Επ. Καθ. Ι. Γιαννίδης - Λέκτ. Α. Λιούρδη

Λ-Ω: Καθ. Α. Καρράς, Χ. Μυλωνόπουλος - Λέκτ. Γ. Τριανταφύλλου

Ασκήσεις εμβάθυνσης σε όλο το φάσμα του ουσιαστικού και δικονομικού ποινικού δικαίου με ανάλυση των τεχνικών επίλυσης σύνθετων προβλημάτων.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους λόγους άρσης του αδικού, στη συμμετοχή, στα ζητήματα συρροής, στα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας και περιουσίας, στα εγκλήματα κατά της ζωής και σωματικής ακεραιότητας, στην πλαστογραφία, καθώς και στα δικαιώματα του κατηγορουμένου και στις βασικές αρχές της ποινικής δίκης, την αποδεικτική διαδικασία και την προσωρινή κράτηση.

Επιλεγόμενα μαθήματα

α) Μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής

Εκκλησιαστικό Δίκαιο

Καθ. Ι.Μ. Κονιδάρης

Το μάθημα αυτό έχει ως αντικείμενο την εξέταση του δικαίου που διέπει τις σχέσεις της Πολιτείας και των θρησκευτικών κοινοτήτων γενικώς, ιδίως δε της Πολιτείας και της επικρατούσας Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ελλάδος. Μία πρώτη ενότητα στη διδασκαλία του μαθήματος συνιστά η θρησκευτική ελευθερία, όπου αναλύεται το περιεχόμενό της και οι φραγμοί στην άσκηση της λατρείας. Μία δεύτερη ενότητα αφιερώνεται στην εξέταση των σχέσεων Πολιτείας και Εκκλησίας. Σε αυτήν ερευνώνται εποπτικώς τα επί μέρους συστήματα σχέσεων, εξετάζονται δε διεξοδικώς οι σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας στη νεότερη Ελλάδα και μάλιστα τόσο ιστορικώς όσο και δογματικώς υπό το ισχύον Σύνταγμα. Ακολούθως παρουσιάζεται συστηματικώς η ύλη του Δικαίου της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ελλάδος, σε τέσσερα μέρη, τα οποία αναφέρονται αντιστοίχως στην οργάνωση της Εκκλησίας, τη διοίκηση της Εκκλησίας, το εκκλησιαστικό ποινικό δίκαιο και τα εκκλησιαστικά δικαστήρια και δικονομία. Τέλος, εξετάζονται συνοπτικώς τα ιδιαίτερα εκκλησιαστικά καθεστώτα στην ελληνική επικράτεια, δηλαδή η Εκκλησία της Κρήτης, το Άγιον Όρος και οι εκκλησιαστικές επαρχίες της Δωδεκανήσου.

Εγκληματολογία

A-Ω: Καθ. Ν. Κουράκης - Λέκτ. Μ. Κρανιδιώτη

Οι εγκληματολογικοί κλάδοι. Εννοια του εγκλήματος. Μέθοδοι της εγκληματολογίας. Εγκληματολογική στατιστική. Τυπολογία εγκλημάτων. Διακυμάνσεις εγκληματικότητας και αιτιολόγησή τους.

Διεθνείς Οργανισμοί

Καθ. Α. Μπρεδήμας - Επ. Καθ. Αχ. Σκόρδας, Α-Λ. Σισιλιάνος

Ίδρυση και διάλυση του διεθνούς οργανισμού, νομική προσωπικότητα των διεθνών οργανισμών, συμμετοχή στους διεθνείς οργανισμούς, οργανωτική διάρθρωση και λειτουργία. ΚτΕ και ΟΗΕ.

Γενική Πολιτειολογία

Επ. Καθ. Σ. Τσακυράκης

Οι θεωρίες περί κράτους: η κοινωνιολογική, η νομική, η θετική, η ταυτότητα κράτους και δικαίου, η μαρξιστική. Η γένεση, αναγνώριση και κατάργηση του κράτους. Οι θεωρίες δικαιολόγησης του κράτους: οι κρατικές θεωρίες (η θρησκευτική-θεολογική, η θεωρία της δύναμης), οι νομικές (η πατριαρχική, η περιουσιακή, η συμβατική), η ηθική, η ψυχολογική, οι αναρχικές (οι ιδεολογικές, θρησκευτικές, υλιστικές). Διακρίσεις κρατών: ενιαία-σύνθετα, σύνδεσμοι κρατών (η προσωπική και η πραγματική ένωση), η ομοσπονδία κρατών, το ομοσπονδιακό κράτος. Τα όργανα του κράτους: έννοια, νομική θέση, διακρίσεις. Το πολίτευμα του κράτους: έννοια, διακρίσεις (μοναρχία, αριστοκρατία, δημοκρατία), σύγχρονα {δυτικά} πολιτεύματα (γενικές αρχές, οι σπουδαιότεροι τύποι: κοινοβουλευτικό, προεδρικό, ημιπροεδρικό, σύστημα της συνέλευσης), τα σοσιαλιστικά πολιτεύματα. Το δίκαιο: έννοια, διακρίσεις από ηθική, κοινωνικά ήθη και έθιμα, διακρίσεις του δικαίου (ιδιωτικό και δημόσιο: οι θεωρίες του συμφέροντος και της υποταγής), οι κλάδοι του δικαίου. Η αποκέντρωση και η αυτοδιοίκηση ως τρόποι κρατικής οργάνωσης: περιεχόμενο, συνταγματικές βάσεις. Στα φροντιστήρια παρουσιάζονται εργασίες και συζητούνται, κυρίως με βάση την ανάλυση ορισμένων κειμένων, οι πολιτειολογικές αντιλήψεις μεγάλων πολιτικών φιλοσόφων, όπως των Πλάτωνα, Αριστοτέλη, Θωμά Ακινάτη, Μακιαβέλλη, Hobbes, Locke, Montesquieu, Rousseau, Mill, Hamilton, Hegel, Marx, Nietzsche, Huscherl, Rauls και Habermas.

Κοινωνιολογία του Δικαίου

Καθ. Α. Παπαχρίστου

Οι θεμελιωτές της κοινωνιολογίας του δικαίου (E. Durkheim, E. Ehrlich, M. Weber). Δίκαιο και κοινωνική δομή. Νομικοί και εξωνομικοί κανόνες. Η υπόθεση του νομικού πλουραλισμού. Το κριτήριο του νομικού χαρακτήρα ενός κανόνα. Δίκαιο και κοινωνική μεταβολή. Ο παιδαγωγικός ρόλος του νόμου. Το φαινόμενο αποδοχής ξένων δικαίων. Η θέση του νόμου. Η αποτελεσματικότητα του νόμου (γνώση, ουσιαστική εφαρμογή, μεταβολή νομικής συνείδησης). Η συμβολή της κοινωνιολογίας του δικαίου στην ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου. Η εμπειρική έρευνα στο χώρο της κοινωνιολογίας του δικαίου (σχέση με τη θεωρία, μέθοδοι και τεχνικές, πρακτική χρησιμότητα).

Ελληνική Πολιτική και Συνταγματική Ιστορία

Καθ. Ι. Δρόσος

Μεγάλες στιγμές της πολιτικής μας ιστορίας και τα συνταγματικά προβλήματα. Το μάθημα θα έχει ερευνητικό χαρακτήρα και θα αναφερθεί σε συγκεκριμένες περιόδους της ιστορίας του πολιτεύματός μας. Θα εξεταστούν οι σχέσεις των νομικών προβλημάτων της λειτουργίας του πολιτεύματος με το πολιτικό τους υπόβαθρο.

Ιστορία Πολιτικών και Συνταγματικών Θεσμών (διατομ.)

Ομ. Καθ. Σπ. Τρωϊάνος - Καθ. Ν. Αλιβιζάτος - Ειδ. Επιστ. Β. Κονδύλης

Γαλλική συνταγματική ιστορία. Η Ευρώπη μεταξύ παλινρθώσεως και επαναστάσεως (1815-1849). Γερμανική συνταγματική ιστορία. Τα Συντάγματα και οι πολιτικές ιδέες της Αμερικανικής Επανάστασεως. Κράτος δικαίου. Κοινοβουλευτική αρχή. Δημοκρατική αρχή. Σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας στην Ελλάδα κατά τον 19ο αι.

Ασφαλιστικό Δίκαιο

Επ. Καθ. Θ. Σκούρας

Στο δίκαιο αυτό περιλαμβάνεται ολόκληρη η ύλη του δικαίου της ιδιωτικής ασφάλισης της χερσαίας και θαλάσσιας ασφάλισης (συμβατικό ασφαλιστικό δίκαιο).

Πνευματική Ιδιοκτησία

Επ. Καθ. Αρ. Χιωτέλλης - Διον. Καλλινίκου

Νομική προστασία του πνευματικού έργου και του δημιουργού.

Κοινοβουλευτικό Δίκαιο

Διεθνής Προστασία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Επ. Καθ. Α. Σκόρδας, Λ.-Α. Σισιλιάνος, Φ. Παζαρτζή

Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Οικουμενική Διακήρυξη, Σύμφωνα του ΟΗΕ για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και για τα οικονομικά, κοινωνικά και

πολιτιστικά δικαιώματα, προστασία στην ΕΟΚ, στον ΟΑΣΕ, στην ΟΥΝΕΣΚΟ, Συμβάσεις για την κατάργηση των φυλετικών διακρίσεων και την καταστολή της γενοκτονίας, αλλοδαποί και πρόσφυγες, μειονότητες, προστασία του παιδιού, της γυναίκας, των εργασιακών σχέσεων, ανθρωπιστικό διεθνές δίκαιο (προστασία αιχμαλώτων πολέμου και αμάχου πληθυσμού).

Ναυτικό Δίκαιο

Καθ. Α. Αντάπασης

Εννοια και αντικείμενο-Ιστορική εξέλιξη-Νομοθετικές πηγές-Πλοίο και πλωτό ναυπήγημα- Προσωπικό του πλοίου-Ναυτική πίστη-Οι μορφές της πλοιοκτησίας-Περιορισμός της ευθύνης του πλοιοκτήτη-Συμβάσεις οικονομικής χρησιμοποίησης του πλοίου-Θαλάσσια μεταφορά προσώπων και πραγμάτων-Θαλάσσια περιστατικά (σύγκρουση, θαλάσσια αρωγή, ναυάγια, κοινή αβάρια).

Ειδικό Διοικητικό Δίκαιο

Λέκτ. Ζ. Παπαϊωάννου

Δίκαιο Τοπικής Αυτοδιοίκησης: Συνταγματική κατοχύρωση. Βαθμοί και τύποι. Περιεχόμενο. Δημοτικές και κοινοτικές αρχές. Νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις. Εσοδα, δαπάνες και προϋπολογισμός. Διοικητική αυτοτέλεια και εποπτεία. Κρατική πειθαρχική εξουσία. Βασικοί Θεσμοί Δημοσιούπαλληλικού Δικαίου: Προσωπικό της δημόσιας διοίκησης.

Συγκρότηση του σώματος των δημοσίων υπαλλήλων. Υπηρεσιακή κατάσταση και πειθαρχική ευθύνη των δημοσίων υπαλλήλων. Λύση της δημοσιούπαλληλικής σχέσης. Δικαστική προστασία. Στοιχεία Δικαίου Δημόσιας Τάξεως και Αστυνομικού Δικαίου: Υπηρεσίες δημόσιας τάξεως. Σώματα ασφαλείας. Οργάνωση και όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας. Αρμοδιότητες και μέσα δράσεως. Αστυνομική εξουσία. Ελεγχος και ευθύνη. Δίκαιο της Παιδείας: Συνταγματικό πλαίσιο. Πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση: οργάνωση και διάρθρωση των δημόσιων σχολείων, συντονισμός και εποπτεία της εκπαίδευσως, εκπαιδευτικό και διοικητικό προσωπικό των σχολείων, θέση των μαθητών και των γονέων τους, ιδιωτικά σχολεία. Τριτοβάθμια εκπαίδευση: σύστημα εισαγωγής, διοίκηση των Α.Ε.Ι., αυτοδιοίκηση και εποπτεία, προσωπικό των Α.Ε.Ι., οι φοιτητές και οι σπουδές τους, οργάνωση και λειτουργία των Τ.Ε.Ι.

Ποινική Καταστολή-Σωφρονιστική

Καθ. Ν. Κουράκης - Λέκτ. Α. Τζαννετάκη

Ανάλυση των μεθόδων και των μέσων που χρησιμοποιήθηκαν κατά καιρούς ή χρησιμοποιούνται ακόμη για την αντιμετώπιση του εγκλήματος. Κυρίως ερευνάται η σταδιακή διαμόρφωση και η σύγχρονη εξέλιξη ποινών, όπως η θανατική ποινή, η στερητική ποινή της ελευθερίας και η χρηματική ποινή, καθώς και ο τρόπος έκτισης αυτών των ποινών.

Δίκαιο Εμπορικών Συμβάσεων

Επ. Καθ. Γ. Μιχαλόπουλος - Λέκτ. Γ. Σωτηρόπουλος

Στο δίκαιο των εμπορικών συμβάσεων εξετάζονται η εμπορική σύμβαση γενικώς και ιδίως οι συμβάσεις πώλησης, μεταφοράς, αποθήκευσης και φύλαξης, παραγγελίας, πρακτορείας, εμπορικής αντιπροσωπείας, δικαιοχρησίας (franchising) και μεσιτεία.

Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας

Καθ. Κ. Κρεμαλής - Ειδ. Επιστ. Πατρίνα Παπαρηγοπούλου

Το Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας διακρίνεται σε τρεις ενότητες που αφορούν το Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Δίκαιο της Υγείας και το Δίκαιο Κοινωνικής Πρόνοιας.

Στο Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων περιλαμβάνονται θέματα προέλευσης, προσδιορισμού και ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της έννομης σχέσης κοινωνικής ασφάλισης. Επιπλέον, ζητήματα οργάνωσης, διοίκησης και λειτουργίας των διάφορων κοινωνικοασφαλιστικών καθεστώτων, καθώς και τα σχετικά με την υπαγωγή, τη χρηματοδότηση, τη διάρκεια, τις προϋποθέσεις και την έκταση των παροχών κοινωνικής ασφάλισης. Στο Δίκαιο της Υγείας καλύπτονται θέματα οργάνωσης, διοίκησης και λειτουργίας των

κλάδων ασφάλισης ασθένειας και των λοιπών κοινωνικών υπηρεσιών υγείας, ιδίως αυτών που παρέχονται από δημόσιους φορείς. Ειδικότερα περιλαμβάνονται νομικά ζητήματα από την εφαρμογή της κοινωνικής νομοθεσίας, σε σχέση με το υγειονομικό δυναμικό, τα βασικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις από τις έννομες σχέσεις νοσοκομειακής ή εξωνοσοκομειακής περίθαλψης κ.ά. Στο Δίκαιο Κοινωνικής Πρόνοιας αντικείμενο μελέτης είναι οι οργανωτικές, διοικητικές και λειτουργικές δομές των προνοιακών φορέων. Αναλύονται ιδιαίτερα οι μορφές κοινωνικής αρωγής και δράσης από τα διάφορα

προνοιακά προγράμματα, σε συνδυασμό με τις προϋποθέσεις και την αγωγιμότητα αντίστοιχων δικαιωμάτων.

Κοινοτικό Οικονομικό Δίκαιο

Καθ. Ν. Σκανδάμης - Επ. Καθ. Β. Χριστιανός - Λέκτ. Μ. Κουσκούνα, Ειδ. Επιστ. Ρ.

Παπαδοπούλου

Σχέσεις οικονομικής και πολιτικής οργάνωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οικονομικό Σύνταγμα της Κοινότητας. Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Εσωτερική Αγορά. Ελευθερία κυκλοφορίας προσώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων. Κοινή αγροτική πολιτική. Κοινή εμπορική πολιτική. Ελεύθερος ανταγωνισμός. Φορολογική εναρμόνιση.

Ασφαλιστικά Μέτρα-Εκούσια Δικαιοδοσία-Ειδικές Διαδικασίες

Καθ. Ν. Κλαμαρής - Επ. Καθ. Κ. Πολυζωγόπουλος, Γ. Ορφανίδης, Σ. Κουσουλής - Λέκτ.

Φ. Τριανταφύλλου - Ειδ. Επιστ. Δ. Τσικρικάς

Γενικές διατάξεις ασφαλιστικών μέτρων-Ειδικό μέρος ασφαλιστικών μέτρων (εγγυοδοσία, προσημείωση υποθήκης, συντηρητική κατάσχεση, δικαστική μεσεγγύηση, προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεων, προσωρινή ρύθμιση κατάστασης, σφράγιση, αποσφράγιση, απογραφή). Γενικές διατάξεις εκούσιας δικαιοδοσίας. Ειδικές διατάξεις εκούσιας δικαιοδοσίας. Γενικές διατάξεις ειδικών διαδικασιών-Γαμικές διαφορές-Σχέσεις γονέων και τέκνων- Διαταγή πληρωμής-Πιστωτικοί τίτλοι-Παράδοση ή απόδοση μισθίου-Εργατικές διαφορές-Αμοιβές για παροχή εργασίας-Αυτοκινητικές διαφορές-Διατροφή και επιμέλεια τέκνων.

Πτωχευτικό Δίκαιο

Καθ. Ν. Ρόκας - Επ. Καθ. Γ. Μιχαλόπουλος - Λέκτ. Κ. Κάμτσιου-Μπέτσιου

Το πτωχευτικό δίκαιο εφαρμόζεται σε περίπτωση οικονομικής κατάρρευσης του οφειλέτη εμπόρου. Σκοπός του είναι η ισότιμη ικανοποίηση των εγγειόγραφων πιστωτών στην περίπτωση που δεν επαρκεί η περιουσία του οφειλέτη για την ικανοποίηση όλων. Το δίκαιο της πτώχευσης περιλαμβάνει ιδίως τις προϋποθέσεις, την διαδικασία κήρυξης και την οργάνωσή της, τη νομική θέση του πτωχεύσαντος και τις κατηγορίες των πτωχευτικών πιστωτών, τις εργασίες και την περάτωση της πτωχεύσης. Προς το πτωχευτικό δίκαιο, ως δίκαιο εκκαθάρισης μη βιώσιμων επιχειρήσεων στην βάση της αρχής της ισότητας των πιστωτών, συσχετίζεται το δίκαιο εξυγίανσης των επιχειρήσεων.

Δίκαιο Εκμεταλλεύσεως

Καθ. Α. Καρδαράς, Δ. Τραυλός-Τζανετάτος - Επ. Καθηγ. Κ. Παπαδημητρίου

Δίκαιο Περιβάλλοντος (διατομ.)

Καθ. Ι. Καρακώστας, Γ. Σιούτη - Λέκτ. Ε. Δακωρώνια, Επιστ. Συν. Ε. Πούλου

Α. Προστασία του περιβάλλοντος από πλευράς συνταγματικού και διοικητικού δικαίου. Φορείς και αποδέκτες των δικαιωμάτων επί του περιβάλλοντος, νομική ισχύς και ένδικη προστασία.

Β. Προστασία του περιβάλλοντος μέσω των διατάξεων προστασίας της προσωπικότητας, περί αδικοπραξιών, γειτονικού δικαίου και καταχρήσεως δικαιώματος. Ειδικός νόμος για την προστασία του περιβάλλοντος και ασφαλιστική κάλυψη των οικολογικών ζημιών.

Χωροταξικό και Πολεοδομικό Δίκαιο

Επ. Καθ. Π.-Μ. Ευστρατίου

Συνταγματικό πλαίσιο. Φορείς του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού. Συμμετοχή των Ο.Τ.Α. και των ιδιωτών στον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό. Διαδικασία εκδόσεως και νομική φύση των χωροταξικών και πολεοδομικών σχεδίων, προγραμμάτων και μελετών. Εφαρμογή των πολεοδομικών σχεδίων και μελετών: ρυμοτομία, αναγκαστική απαλλοτρίωση, τακτοποίηση, προσκύρωση, αστικός αναδασμός, πράξεις εφαρμογής, εισφορές σε γη και χρήμα, δικαίωμα προτιμήσεως, μεταφορά συντελεστή δομήσεως. Οικοδομική άδεια. Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός. Κτιριοδομικός Κανονισμός. Πολεοδομικό κεκτημένο. Κανόνες δομήσεως. Δόμηση σε δασικές εκτάσεις και αιγιαλούς. Παραδοσιακοί οικισμοί και διατηρητέα κτίρια. Οικοδομικοί συνεταιρισμοί. Αυθαίρετη δόμηση. Νομιμοποίηση αυθαιρέτων.

Ειδικό Ποινικό Νόμοι

Επ. Καθ. Η. Αναγνωστόπουλος - Λέκτ. Ν. Λίβος

Διδάσκονται οι ειδικοί ποινικοί νόμοι περί τύπου, ναρκωτικών και προστασίας απορρήτων.

Μεθοδολογία του Δικαίου

Καθ. Π. Σούρλας-Επ. Καθ. Κ. Παπαγεωργίου - Ειδ. Επιστ. Β. Βουτσάκης

Η νομική ως επιστήμη. Δίκαιο και γλώσσα. Γενική θεωρία των κανόνων δικαίου. Η δικαιοδοτική πράξη και η θεμελίωσή της. Επιλογή του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου και νομικός χαρακτηρισμός της επίδικης σχέσης. Ερμηνεία του νόμου. Κάλυψη κενών και δικαστική δικαιοπλασία.

Φορολογικό Δίκαιο

Επ. Καθ. Θ. Φορτσάκης

Εννοια και διακρίσεις των φόρων. Γενικές αρχές του φορολογικού δικαίου. Το ελληνικό φορολογικό σύστημα. Η διοικητική φορολογική διαδικασία. Η δικαστική προστασία στις φορολογικές διαφορές.

Δίκαιο Οικονομικής Εγκληματικότητας

Καθ. Ν. Κουράκης - Επ. Καθ. Η. Αναγνωστόπουλος - Λεκτ. Ν. Λίβος

Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών

Καθ. Σ. Βρέλλης - Ειδ. Επιστ. Χ. Τσούκα

Πολυεθνικές εταιρείες - Διεθνείς συγχωνεύσεις εταιριών - Διεθνείς πωχεύσεις - Lex Mercatoria - Αρχές του Unidroit - Επενδύσεις - Εθνικοποιήσεις επιχειρήσεων - Διεθνείς πωλήσεις - Διεθνείς Μεταφορές - Ασφάλιση εμπορευμάτων - Διεθνείς τραπεζικές εργασίες - Διεθνής συνεργασία επιχειρήσεων (παραχωρήσεις δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας, εμπορική αντιπροσωπεία) - Ελεύθερος ανταγωνισμός - Διεθνής εμπορική διαιτησία - Φορολογικό διεθνές δίκαιο.

β) Μαθήματα ελεύθερης επιλογής

Παραδόσεις:

Πολιτική Επιστήμη

Καθ. Ι. Μεταξάς

Πολιτική Οικονομία

Επ. Καθ. Θ. Μίνογλου

Γενική Κοινωνιολογία

Καθ. Ι. Δημάκη-Λαμπίρη

Οι κύριες θεωρήσεις. Οι βασικές μέθοδοι. Τα αίτια της ποικιλίας των θεωριών και μεθόδων.

Οι σημαντικές διαμάχες γύρω από την ταυτότητα της κοινωνιολογίας ως επιστήμης και τη σχέση της με τις φυσικές επιστήμες.

Αρχαία Ελληνικά Δίκαια

Επ. Καθ. Α. Χέλμης

Πλειονότητα δικαίων στον ελλαδικό χώρο. Πηγές των αρχαίων ελληνικών δικαίων. Σχέση δικαίου και θρησκείας. Μορφές αρχαίων πολιτευμάτων.

Χαρακτηριστικοί θεσμοί της πόλεως- κράτους.

Ιστορία Εξωτερικής Πολιτικής

Επ. Καθ. Ε. Διβάνη

Βαλκανική και Ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική του 20ου αιώνα. Σύγχρονα προβλήματα.

Ιστορία Πολιτικών Ιδεών

Καθ. Κ. Μαυριάς

Ρωμαϊκό Δίκαιο

Καθηγ. Ι. Βελισσαροπούλου - Αναπ. Καθ. Ε. Παπαγιάννη - Επ. Καθ. Κ. Μπουρδάρα

Δημόσιο και ιδιωτικό ρωμαϊκό δίκαιο. Πολιτειακοί θεσμοί του ρωμαϊκού κράτους κατά τους δημοκρατικούς και αυτοκρατορικούς χρόνους. Το ιδιωτικό ρωμαϊκό δίκαιο (Εισηγήσεις) και οι διακρίσεις του: Τα πρόσωπα (στοιχεία γενικών αρχών και οικογενειακού δικαίου) και τα πράγματα (στοιχεία ενοχικού, εμπράγματος και κληρονομικού δικαίου). Δίκαιο των αγωγών: ιστορική εξέλιξη και χαρακτηριστικά του δικαστικού αγώνα.

Στοιχεία Κυπριακού Δικαίου

Ποινικό Δίκαιο Ανηλίκων

Καθ. Ν. Κουράκης - Λέκτ. Μ. Κρανιδιώτης - Κ. Φελουτζής

Δίκαιο ανηλίκων με ευρεία και στενή έννοια. Χαρακτηριστικά. Ο ανήλικος ως δράστης. Ηλικία. Είδη συμπεριφοράς. Νομοθετικό πλαίσιο. Ο ανήλικος ως θύμα (θύματα κακοποίησης, σεξουαλικής κατάχρησης - οικονομικής εκμετάλλευσης, πορνεία, πορνογραφία). Το σύστημα της δικαιοσύνης ως απάντηση στο πρόβλημα των ανηλίκων δραστών - θυμάτων (Αστυνομία Ανηλίκων, Δικαστήρια Ανηλίκων, Επιμελητές Ανηλίκων).

Βυζαντινό Δίκαιο και Δίκαιο των Νεοτέρων Χρόνων

Αν. Καθ. Ε. Παπαγιάννη - Επ. Καθ. Κ. Μπουρδάρα

Συστηματική παρουσίαση και ανάλυση των γενικών χαρακτηριστικών και των πηγών του δικαίου στο ανατολικό κράτος από τον Μ. Κωνσταντίνο μέχρι την Αλωση. Η επιβίωση των βυζαντινών πηγών κατά τους χρόνους της Τουρκοκρατίας, καθώς και στο νεότερο ελληνικό κράτος.

Συγκριτικό Δίκαιο

Καθ. Φ. Χριστοδούλου, Επ. Καθ. Ελ. Μουσταιρα

- I. Το φαινόμενο της ποικιλίας των δικαίων. Οι περί δικαίου και περί των πηγών του δικαίου αντιλήψεις, η διάρθρωση της δικαστικής ιεραρχίας και η κατά θεμελιώδεις διακρίσεις διάρθρωση των επιμέρους δικαίων ως κριτήρια διαφοροποίησης και κατατάξεως σε οικογένειες δικαίων.
- II. Χαρακτηριστικά των δικαίων της δυτικής παραδόσεως και ειδικότερα της παραδόσεως αφενός του αστικού δικαίου, ιδίως του γαλλικού και γερμανικού, και αφετέρου των δικαίων της παραδόσεως του common law, ιδίως του αγγλικού και αμερικανικού. Χαρακτηριστικά του μουσουλμανικού δικαίου. Το κυπριακό δίκαιο ως δίκαιο μεικτόν. Περί του {πνεύματος} κάθε δικαίου εξ επόψεως των εκφάνσεων της ιδέας ή αξίας του δικαίου.
- III. Το πρόβλημα της μεθόδου συγκρίσεως των δικαίων. Έννοια και σκοπός του συγκριτικού δικαίου. Επιστημονική αυτοτέλεια του συγκριτικού δικαίου.
- IV. Το ζήτημα της εξελίξεως των δικαίων και το πρόβλημα της προόδου στο δίκαιο. Το ζήτημα της συγκλίσεως ή μη των ευρωπαϊκών δικαίων.

Δίκαιο Μέσων Ενημερώσεως-Επικοινωνίας (διατομ.)

Καθ. Α. Γιόκαρης, Ι. Καρακώστας - Επ. Καθ. Π.-Μ. Ευστρατίου, Λεκτ. Κ. Φελουτζής

Α) Διεθνής ένωση τηλεπικοινωνιών - Θεσμικό πλαίσιο διεθνών ραδιοεπικοινωνιών Δορυφορικές αναμεταδόσεις - Δορυφορική τηλεόραση - Αρχές λειτουργίας ραδιοτηλεοπτικών

υπηρεσιών - Η αρχή της ελεύθερης ροής της πληροφόρησης - Διεθνής έλεγχος λειτουργίας ραδιοτηλεοπτικών σταθμών - Η διασυνοριακή τηλεόραση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Β) Ελευθερία και εγγυήσεις μαζικής επικοινωνίας: Εθνικό και κοινοτικό νομικό πλαίσιο - Ελευθερία του τύπου - Συνταγματικές εγγυήσεις της ραδιοτηλεοράσεως - Νομοθετικό καθεστώς.

Γ) Ειδικοί ποινικοί νόμοι περί τύπου.

Τραπεζικό Δίκαιο

Καθ. Ν. Ρόκας

Τραπεζικό δίκαιο είναι το ειδικό εμπορικό δίκαιο των εμπόρων και του εμπορίου χρήματος και ισοδυνάμων αξιών, κυρίως πολυτίμων μετάλλων. Παίρνει το όνομά του από το κυριότερο τμήμα του, τους εμπόρους χρήματος που ονομάζονται τράπεζες, και τις εμπορικές πράξεις με χρηματικό αντικείμενο που προσιδιάζουν στους εμπόρους αυτούς και ονομάζονται τραπεζικές συναλλαγές. Στο τραπεζικό δίκαιο περιλαμβάνονται ιδίως το δίκαιο της τραπεζικής εποπτείας, το δίκαιο της τραπεζικής οργάνωσης, οι τραπεζικές συναλλαγές (παθητικού ή ενεργητικού) και το δίκαιο των ειδικών τραπεζών.

Δίκαιο Αλλοδαπών

Καθ. Σ. Βρέλλης - Επιστ. Βοηθός Π. Αδαμοπούλου

Βασικές έννοιες - Πηγές του δικαίου των αλλοδαπών - Ιστορικά στοιχεία - Αλλοδαπά φυσικά πρόσωπα - Είσοδος, διαμονή, εργασία κοινωνική ασφάλιση, φορολογική αντιμετώπιση αλλοδαπών - Δικαιώματα και υποχρεώσεις των αλλοδαπών - Εκδοχή και απέλαση αλλοδαπών - Ομογενείς - Υπήκοοι κρατών-

μελών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως - Πρόσφυγες - Αλλοδαπά νομικά πρόσωπα (εγκατάστασή τους στην Ελλάδα - Φορολογική αντιμετώπιση τους) - Νομικά πρόσωπα κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως.

Δίκαιο Συνεταιρισμών

Λέκτ. Κ. Κάμτσιου-Μπέτσιου

Βασικές έννοιες - Συνεταιριστικές αρχές - Δίκαια: αστικών, αγροτικών και οικοδομικών συνεταιρισμών - δίκαιο συνεταιριστικών τραπεζών
Ιατρικό Δίκαιο (διατομ.)

Καθ. Ι. Καρακώστας, Κ. Κρεμαλής, Λ. Κοτσαλής - Λέκτ. Α. Πελλένη, Α. Λιούρδη, Ειδ.

Επιστ. Θ. Λύτρας, Υποτρ. ΙΚΥ Ζ. Σπυροπούλου

Α. Συμβατική και εξωσυμβατική ευθύνη του ιατρού. Υποχρέωση ενημέρωσης και ιατρικό σφάλμα.

Β. 1. Εννοιολογικός προσδιορισμός των κοινωνικών υπηρεσιών υγείας.

2. Πηγές δικαίου (Σύνταγμα, Διεθνείς κανόνες κ.λ.π.).

3. Στόχοι και αρχές των κοινωνικών υπηρεσιών υγείας.

4. Οργάνωση, διοίκηση και χρηματοδότηση των υπηρεσιών υγείας.α.- Κεντρική Διοίκηση.β.- Εθνικό Σύστημα Υγείας.γ.- Φορείς και Κλάδοι Ασφάλισης Ασθένειας.δ.- Εθνικός

Οργανισμός Φαρμάκων, Φαρμακεία-Φάρμακα.

5. Διάρθρωση και αρμοδιότητες επαγγελματιών υγείας.

6. Παροχές κοινωνικών υπηρεσιών υγείας.α.- Προστασία της δημόσιας υγείας και προληπτική ιατρική.β.- Υπηρεσίες πρωτοβάθμιας περίθαλψης.γ.- Υπηρεσίες δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας περίθαλψης.δ.- Υπηρεσίες ψυχικής υγείας και επείγουσας ιατρικής.

7. Νομικοί δεσμοί μεταξύ φορέα και χρήστη κοινωνικών υπηρεσιών υγείας.

8. Θεμελίωση και αγωγιμότητα δικαιώματος του ατόμου για προστασία της υγείας.

9. Αστική ευθύνη του κράτους και ν.π.δ.δ. για παραβάσεις υπηρεσιών υγείας.

10. Ενίσχυση αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών υγείας.α.- Εκπαίδευση και έρευνα του υγειονομικού δυναμικού.β.- Εποπτεία και έλεγχος των υπηρεσιών υγείας.

Αεροπορικό Δίκαιο (διατομ.)

Καθ. Α. Γιόκαρης, Α. Αντάπασης

Α. Δημόσιο Διεθνές Αεροπορικό Δίκαιο: Εισαγωγή - Νομικό καθεστώς του εναέριου χώρου - Διεθνές θεσμικό πλαίσιο της εναέριας κυκλοφορίας - Αεροσκάφος - Διεθνείς Οργανισμοί Πολιτικής Αεροπορίας - Ασφάλεια της Πολιτικής Αεροπορίας - Ραδιοτηλεπικοινωνίες. Το θεσμικό πλαίσιο του διαστήματος.

Β. Ιδιωτικό Αεροπορικό Δίκαιο: Εισαγωγή: Έννοια και αντικείμενο - Νομοθετικό καθεστώς του αεροσκάφους - Προσωπικό του αεροσκάφους: κυβερνήτης-πλήρωμα - Εμπράγματα δικαιώματα πάνω στο αεροσκάφος - Το καθεστώς της εμπορικής αεροπλοΐας στην Ελλάδα - Αεροπορική μεταφορά προσώπων και πραγμάτων.

Διεθνές Ποινικό Δίκαιο (διατομ.)

Καθ. Χρ. Μυλωνόπουλος, Α. Γιόκαρης - Επ. Καθ. Φ. Παζαρτζή

Λέκτ. Μ. Κρανιδιώτη, Γ. Τριανταφύλλου

Τα τοπικά όρια των ποινικών νόμων. Οι αρχές του διεθνούς ποινικού δικαίου. Το ποινικό δίκαιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Το δίκαιο της εκδόσεως και της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις. Έννοια του πολιτικού εγκλήματος. Στοιχεία συγκριτικού ποινικού δικαίου. Το δίκαιο των διεθνών εγκλημάτων. Αεροπειρατεία, τρομοκρατία και οι σχετικές διεθνείς συμβάσεις.

Δικαστική Ψυχολογία και Ψυχιατρική

Καθ. Λ. Κοτσαλής

Ανικανότητα για καταλογισμό και ελαττωμένη ικανότητα για καταλογισμό (ανάλυση των άρθρων 34, 36 Π.Κ.). Διάγνωση της ανικανότητας για καταλογισμό και της ελαττωμένης ικανότητας για καταλογισμό. Ελευθερία της βούλησης. Συνεργασία δικαστή ουσίας και ψυχιάτρου-πραγματογνώμονα. Ψυχολογικές μέθοδοι (tests) για διερεύνηση της αξιοπιστίας των μαρτύρων. Ψυχολογία των μαρτύρων και των άλλων παραγόντων της ποινικής δίκης.

Οργάνωση των Εκκλησιών και Διεθνείς Εκκλησιαστικοί Οργανισμοί

Επ. Καθ. Β. Λεονταρίτου

Εκθεση του δικαίου των χριστιανικών εκκλησιών με τονισμό στην εσωτερική οργάνωση και στο δίκαιο των επιμέρους ορθόδοξων εκκλησιών. Παρουσίαση των διεθνών εκκλησιαστικών οργανισμών όπως Παγκόσμιο Συμβούλιο και Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Εκκλησιών και των διεκκλησιαστικών σχέσεων.

Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο

Καθ. Α. Μπρεδήμας - Επίκ. Καθ. Α. Σκόρδας

Προσδιορισμός του διεθνούς οικονομικού δικαίου, παράγοντες των διεθνών οικονομικών σχέσεων, φάσεις εξέλιξης της διεθνούς οικονομικής τάξης. Διεθνές δίκαιο του εμπορίου: Βασικές αρχές της GATT (ρήτρα μάλλον ευνοούμενου κράτους, ντάμπινγκ, επιδοτήσεις εξαγωγών κ.ά.), εμπορικές διαπραγματεύσεις (γγύροι). Η {πολυϊνική συμφωνία}, τα βασικά προϊόντα, οι ενώσεις παραγωγών βασικών προϊόντων, οι εμπορικές σχέσεις των αναπτυσσόμενων χωρών. Οι Συμφωνίες του {Γύρου της Ουρουγουάης} (γεωργία, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, TRIMS, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, μέτρα διασφάλισης, Γενική Συμφωνία για τις υπηρεσίες, επίλυση των διαφορών.

Διαιτησία - Διεθνές και Ευρωπαϊκό (Κοινοτικό & Συγκριτικό) Αστικό Δικονομικό Δίκαιο

Καθ. Ν. Κλαμαρής - Επ. Καθ. Κ. Πολυζωγόπουλος, Γ. Ορφανίδης,

Σ. Κουσουλής, Ειδ. Επιστ.Δ. Τσικρικάς

Αυτόνομο διεθνές δικονομικό δίκαιο (διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων)-Σύμβαση Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων στον κοινοτικό χώρο-Διαδικασία ενώπιον του ΔΕΚ και του Πρωτοδικείου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως-Εσωτερική και διεθνής διαιτησία- Σύμβαση της Νέας Υόρκης.

Σύγχρονες Μορφές Πιστωτικών Συναλλαγών και Τρόποι Ασφάλισης των Πιστώσεων

Καθ. Φ. Δωρής - Λέκτωρ Κ. Χριστακάκου

Συγκριτική επισκόπηση εμπραγμάτων και προσωπικών ασφαλειών - μορφώματα εξασφάλισης των πιστώσεων στη σύγχρονη συναλλακτική ζωή (σύμφωνο επιφύλαξης της κυριότητας, καταπιστευτική εκχώρηση, χρηματοδοτική μίσθωση, εξασφάλιση πιστώσεων στις τραπεζικές συναλλαγές).

Αθλητικό Δίκαιο (διατομ.)

Επ. Καθ. Στ. Κουσουλής - Ειδ. Επιστ. Α. Μαλάτος

Σεμινάρια:

Σεμινάριο Αστικού Δικαίου

α) {Συγκριτική θεώρηση της συναλλακτικής καλής πίστης στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης} διδάσκ.:Καθ. Ι. Σπυριδάκης, Κ. Ξυπολιάς - Επιστ. Συν. Μ. Μπράβου, Ειδικ. Επιστ. Κ. Χριστοδούλου

β) {Κατάχρηση δικαιώματος} διδάσκ.: Καθ. Ι. Σπυριδάκης - Επιστ. Συν. Ε. Πούλου

γ) {Ανώμαλη εξέλιξη της ενοχής σε συγκριτική εξέταση} διδάσκ.:Καθ. Μ. Σταθόπουλος, Π. Παπανικολάου - Επ. Καθ. Μ. Αυγουστιανάκης - Ειδ. Επιστ. Κ. Χριστοδούλου

δ) {Δίκαιο υιοθεσίας και δικαστικής συμπαράστασης} διδάσκ.: Αν. Καθ. Ξ. Σκορίνη- Παπαρηγοπούλου - Επ. Καθ. Δ. Καλλινίκου, Δ. Παπαδοπούλου - Λέκτ. Χρ. Σταμπέλου - Βοηθ. Ε. Τσιρογιάννη

ε) {Ανώμαλη εξέλιξη της ενοχής στη σύμβαση μισθώσεως και στη σύμβαση έργου} Διδάσκ.: Καθ. Απ. Γεωργιάδης, Φ. Δωρής, Ι. Καρακώστας - Επ. Καθ. Κλ. Ρούσσοσ - Λέκτ.: Ε.

Δακωρώνια, Κ. Χριστακάκου

στ) {Βασικά ζητήματα από την αντιπροσώπευση, τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, τις αδικοπραξίες, την προστατευόμενη κατοχή, τη διεκδικητική αγωγή, τη συμμετοχή στα

αποκτήματα} Διδάσκοντες: Αν. Καθ. Ν. Λιβάνης

ζ) {Ειδικά θέματα της αστικής ιατρικής ευθύνης} Διδάσκ.: Καθ. Κ. Ξυπολιάς - Επ. Καθ. Κ. Ρούσσοσ - Λέκτ. Α. Πελένη - Ειδ. Επιστ. Κ. Χριστοδούλου - Υποτρ.

ΙΚΥ Ζ.Σπυροπούλου

Σεμινάριο Εργατικού Δικαίου

Καθ. Γ. Λεβέντης, Α. Καρδαράς, Δ. Τραυλός-Τζαννετάτος - Επ. Καθ. Σ. Μουδόπουλος, Κ. Παπαδημητρίου - Λέκτ. Σ. Γαρδίκας

Σεμινάριο Εμπορικού Δικαίου

Καθ. Ε. Περάκης - Λέκτ. Γ. Σωτηρόπουλος

Σεμινάριο Πολιτικής Δικονομίας

Καθ. Κ. Κεραμεύς, Ν. Κλαμαρής - Αν. Καθ. Γ. Νικολόπουλος - Επ. Καθ. Κ. Πολυζωγόπουλος, Γ. Ορφανίδης, Σ. Κουσουλής - Λεκτ. Φ. Τριανταφύλλου, Γ.

Σινανίδης - Ειδ.

Επιστ. Δ. Τσικρικάς

Σεμινάριο Δημοσίου Δικαίου

α) Καθ. Σ. Φλογαίτης,

β) Καθ. Ν. Αλιβιζάτος, Επ. Καθ. Σ. Τσακυράκης

γ) Καθ. Ι. Ηλιοπούλου - Στράγγα

Ανώτερο Σεμινάριο Ποινικών Επιστημών

Καθ.: Α. Καρράς, Χ. Μυλωνόπουλος, Ν. Κουράκης, Λ. Κοτσαλής - Επ. Καθ. Ηλ. Αναγνωστόπουλος - Λεκτ. Μ. Κρανιδιώτη, Ι. Τζαννετάκη, Α. Λιούρδη, Κ. Φελουτζής & Γ.

Τριανταφύλλου

Σεμινάριο Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας του Δικαίου

Όλα τα μέλη ΔΕΠ του τομέα

Σεμινάριο Ευρωπαϊκού Δικαίου

Καθ. Ν. Σκανδάμης - Επ. Καθ. Β. Χριστιανός - Λέκτ. Μ. Κουσκουνά, Ειδ. Επιστ. Ρ. Παπαδοπούλου

Απευθυνόμενο στους φοιτητές που έχουν διδαχθεί το γενικό και το ειδικό μέρος του Ευρωπαϊκού Δικαίου (Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο και Κοινοτικό Οικονομικό Δίκαιο) αναλύει τα σημαντικότερα θέματα από την πολιτική επικαιρότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Σεμινάριο Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου

Καθ. Α. Γιόκαρης - Επ. Καθ. Φ. Παζαρτζή

Θα μελετηθούν νομικά ζητήματα διεθνούς επικαιρότητας, τα οποία, ακριβώς για το λόγο αυτό, προσδιορίζονται ανά έτος.

Σεμινάριο Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου

Καθ. Σ. Βρέλλης, Ειδ. Επιστ. Χ. Τσούκα

Σύμβαση των Βρυξελλών (1968) και κανονισμός του Συμβουλίου 44/2001 για τη διεθνή δικαιοδοσία και εκτέλεση αλλοδαπών αποφάσεων.

Σεμινάριο Δικαίου Περιβάλλοντος (διατομ.)

Πρόγραμμα JEAN MONNET:

Ειδικά θέματα Ευρωπαϊκού Δικαίου

Καθ. Σ. Φλογαίτης, Ν. Σκανδάμης - Επ. Καθ. Β. Χριστιανός - Λέκτ. Α. Κουσκουνά - Ειδ. Επιστ. Ρ. Παπαδοπούλου

α) Ευρωπαϊκό Αστικό Δίκαιο (Προστασία του καταναλωτή), β) Ευρωπαϊκό Διοικητικό Δίκαιο (Η διοίκηση στην Ευρώπη), γ) Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο (Ευρωπαϊκό δίκαιο και παγκοσμιοποίηση, Ευρωπαϊκό φορολογικό δίκαιο).

Κοινοτικό Δίκαιο Περιβάλλοντος (διατομ.)

Καθ. Ι. Καρακώστας, Καθ. Γ. Σιούτη

Νομική Πληροφορική-Προστασία Νομικών Πληροφοριών (Διατομιακό)

Ειδ. Επιστ.: Γ. Γιαννόπουλος